Soroptimist MAGAZINE

JAARGANG 93 NR.3 | NOVEMBER 2026

De Naam-ceremonie p.6

Human Rights Education p.9

Femmes for Freedom p.10

Mensenrechten-educatie hoort bij ons!

Wat doe ik en waarom doe ik dit?

door Dirry Heijink, Uniepresident • foto: @larenmagazine

Voor mij is het belangrijk om elke Soroptimist de ruimte te geven die ze nodig heeft. Ik vertegenwoordig het kader en ik ben neutraal. Dat telt ook in situaties waarin mensen grondig van mening verschillen en elkaar niet meer kunnen bereiken. Het is dan vooral de kunst (uitdaging) in mijn functie neutraal te zijn en te blijven. Daarbij doen we het altijd samen, ik heb niet de behoefte om voor de troepen uit te lopen. Dat we geen hiërarchische structuur hebben, past bij mij. Natuurlijk zijn er meerdere waarheden als er een conflict is, dat is normaal. Neutraal blijven blijkt niet altijd even makkelijk, maar uiteindelijk verrijkt het wel. Ik blijf altijd zoeken en vind mijn weg en leer er zoveel van.

Ik ben mijn tweede bestuursperiode aangegaan omdat ik in die eerste twee jaar heb geïnvesteerd in de blik op Europa, de Unie en de clubs, de bestuursleden en de vrijwilligers die overal zijn. Ik ben vooral bezig met het bouwen van een relatie en zie de verbindingen met elkaar steeds meer. Daarom vind ik het presidentschap veel te leuk om er al mee te stoppen. Ik zie mezelf nu ook veel meer als de feminist. Ik sta voor gelijkwaardigheid van vrouwen, mannen, oud, jong, wat je maar wil. Vroeger vond ik het woord nogal agressief en niet prettig om zo getypeerd te worden. Ik spreek mij nu veel meer uit en ben minder afwachtend met mijn mening. President zijn is dus ook heel verrijkend voor mezelf. ■

inhoud

Voorpagina: Felisa Tibbitts met strijdbare vuist. (foto Studio Angela Borstlap)

4 Our heart is one
Zullen we het samen doen?

6 De Naamceremonie
Weten waar je vandaan komt
Egodocument in romanvorm van Judy Hooymeyer

9 Looking back on 10 Years as chair in Human Rights Education
Felisa Tibbitts blikt terug

10 Was er maar eerder een stichting Femmes for Freedom
Levenslessen om andere vrouwen te steunen

13 Proeven rondom Leiden
Kookboek met historische inslag

16 La vie en rose
Over rouw en hoe je anderen en jezelf daarin kan steunen

19 De Boekenclub
Saar van Veelen bespreekt 'Het tegenovergestelde van een mens' van dichter Lieke Marsman

20 Een coöperatief spel voor een betere wereld
Koop het bordspel Niamondo en help kwestbare vrouwen en meisjes in Medellín

22 'Ik vind je zelfvertrouwen geweldig': hoe AI meisjes minder kritiek geeft
AI modellen spreken meisjes heel anders aan dan jongens

24 Het Vrouwenfonds
Wie iets wil bijdragen, hoeft niet te wachten tot na het overlijden. Geven kan ook nu.

26 Soroptimist Next Level
Oudere Soroptimisten zoeken nieuwe wegen

29 Met de billen bloot
Over AI: als wij niet meepraten, doen anderen het voor ons

31 Wouke aan het woord
Column van Wouke

32 Orange Hero: beweging vóór mannen, dóór mannen
Burgerinitiatief door het dragen van de pin

34 Zij was ook Soroptimist
Over het leven van Violet Richardson de allereerste voorzitter van een Soroptimistenclub ooit

6

16

9

32

Our heart is one

Marga Akkerman • illustratie: Rawpixel.com

Het is al een tijd onrustig in mijn hoofd. Dat zit zo.

Het gedachtegoed van het Soroptimisme neemt een belangrijke plaats in in mijn leven. Het is ten diepste idioot dat mannen meer rechten hebben dan vrouwen. Wettelijk gezien is dat niet meer zo, maar de praktijk werkt anders.

Grote aantallen vrouwen zijn nodig om vanuit hun eigen -luxe- positie de rechten van andere vrouwen te verbeteren. De formule: met elkaar aan een project werken, geeft ook nog eens meer energie dan pillen voor de pep. Organisatorisch zit het goed in elkaar. Het Soroptimisme is een belangrijk platform.

Een weerkerend onderwerp in de Unie is de ledenwerving. De resultaten van acties zijn niet imponerend. Wat is er toch dat waar ik me zo enthousiast voor inzet, andere vrouwen niet of minder aanspreekt?

Op veel terreinen, en ook al vele jaren, is er vrijwel overal behoefte aan vrijwilligers. Het CBS levert statistieken over de afname van vrijwilligers per terrein en per leeftijdscategorie. Er wordt op een aantal gebieden geregistreerd hoe het verloop is, want dat verschilt. Maar op alle terreinen neemt het af. Dat roept vragen op. Zijn onze idealen wel bekend genoeg? Hebben vrouwen zelf wel in de gaten hoe ze op allerlei gebied gekneveld worden? Zijn idealen überhaupt nog wel belangrijk? Is 'iets samen doen' nog een onderwerp?

Onze idealen zijn niet bekend genoeg. Prominente vakvrouwen hebben in de eerste jaren van het Soroptimisme in Nederland een club opgericht, naar sommigen is een straat vernoemd, en zonder de vaste rubriek in het Magazine 'Zij was ook Soroptimist' zouden we dat niet geweten hebben. Ik vrees dat uitbreiding van het ledental beperkt bleef tot de elite onder de vakvrouwen want niet met de schoonmaakster of de postbode. Bovendien was in die tijd de ruimte voor vrouwen om zich te profileren klein en beperkt door de verwachtingen van de man over de voortdurende beschikbaarheid van zijn vrouw voor hem en het gezin.

Ook al is de vrouw sinds 1956 handelingsbekwaam, ze wordt door veel mannen nog steeds niet voor vol aangezien. Vandaag vond ik op Instagram de bijdrage van een manlijke relatiecoach met tips voor mannen om hun relatie goed te houden. Zijn vrouwbeeld lijkt niet voort te komen uit een opvatting van gelijkwaardigheid maar van de vanzelfsprekendheid dat een vrouw er is voor de bediening. Relatieconflicten ontstaan kennelijk omdat de vrouw uiteindelijk daar een probleem van maakt, ze houdt het niet meer vol.

En wat doen vrouwen veel om dat beeld in stand te houden. Denk aan haar voortdurend bezig zijn met haar uiterlijk, haar manier van zich presenteren als de knapste vrouw ter wereld om interessant te zijn voor de knapste man ter wereld. Meisjes van 10 worden geïndoctrineerd door influencers tot de aanschaf van broodnodige gezichtcrèmes en ouders gaan er niet tegenin, want stel dat je je dochter een kans op een goede partnertoekomst ontneemt.

Die focus op het leven met een prins krijgen kleine kleutermeisjes al mee uit de voorleesboeken. De aanbidding van filmsterren en royals op hun stiletto's waarvoor je op les moet voor je je kunt verplaatsen, wordt jong en oud met de paplepel ingegoten. Waarom doen vrouwen dat zichzelf aan? 'Mannen houden van lange benen.' Het is dus niet vreemd dat mannen denken dat een vrouw er is om de man te bedienen. Ze doet niet anders. Denk ook aan al die romantische bruiloften waarin de bruid in haar droomjurk aan de arm van vader binnen schrijdt en overgedragen wordt aan de echtgenoot die zoveel moois snikkend in ontvangst neemt. De trofee wordt overgedragen van de ene naar de volgende manspersoon. En kan de bruidegom niet gewoon naar háár toe komen? Het is een ritueel waar de ongelijkheid vanaf spat. Voor de bruid is het de mooiste dag van haar leven, en reken maar dat dat zo is. Hierna wordt ze afgerekend op zorgzaam en lief zijn en iedereen een goed gevoel geven met als jaarlijks hoogtepunt een op school geknutselde met bloemen versierde wc-rol bij het ontbijt op Moederdag. En dan zijn er nog scholen die deze dag negeren want niet alle kindjes hebben zo'n alles omvattende moeder en dat is zielig. Vakvrouw of niet, this is it. Of, zoals mijn Franse buurvrouw (82) samenvat: "La femme est vendue". En ja, een bediende mag je bij disfunctioneren dus ook gerust een mep verkopen. Dat gaat al eeuwen zo.

Sinds het individualisme zijn/haar intrede heeft gedaan is 'je ergens aan verbinden' veel minder vanzelfsprekend. Nieuwe idealen ontstonden wel, make love not war, maar het individualisme schoot door waarna ieder individu die anders denkt dan jij als een tegenstander beschouwd kan worden. Polarisatie is dan het vanzelfsprekende vervolg op welke bewering dan ook. Er wordt niet meer naar elkaar geluisterd, er worden geen vragen meer gesteld behalve 'bent u gek geworden?'. Je kunt dus wel je idealen hebben maar met al die individualistische tendensen blijf je makkelijk alleen staan. Hoe kom je in zulke overheersende omstandigheden toch met zoveel mogelijk vrouwen in gesprek op het Soroptimisten-platform? En niet te vergeten: hoe blijven we op een positieve manier in contact met elkaar? Ziehier mijn onrust.

Waar wil ik voor staan en met wie?

Bij het lezen van een filosofisch essay over de (a)sociale maatschappelijke ontwikkelingen raakte ik geïnspireerd tot de vraag: bij wie wil ik horen? Waar wil ik voor staan en met wie? Het antwoord is dan een emotionele connectie en niet een conclusie vol cognities. Het antwoord maakt de afstand tot de ander kleiner. Is dat misschien wat we nodig hebben? Ik wel.

Het lijkt of mensen zo hier en daar weer op zoek gaan naar gevoelsgenoten. Steeds meer jongeren zoeken de kerk op. Om diverse redenen natuurlijk. Maar ook alsof ze in elk geval een tweede huis willen hebben nu maatschappelijke voorzieningen hen zo vreselijk in de steek laten.

De behoefte om ergens bij te horen geldt als essentieel voor welbevinden en veel vrouwen weten dat. Zou een Soroptimistclub hun tweede huis kunnen zijn? Laten we vanuit die gedachte met geïnteresseerde vrouwen in gesprek gaan. Eerst maar eens vragen wat ze bezighoudt, hoe zíj de man-vrouw ongelijkheid ervaren, zo mogelijk diepere achtergronden. Dan je eigen verhaal over ongelijkheid, zodat gemeenschappelijk wordt ervaren hoeveel er nog ongedaan gemaakt moet worden. Niet uitsluiten maar omarmen. Delen wat je bezighoudt is een formule die een band schept en het fundament voor een tweede huis.

Dus liever luisteren dan verkondigen. De uitnodiging is niet: 'Wil je Soroptimist worden?' maar 'Zullen we het sámen doen?' Our heart is one. ■

De Naamceremonie– weten waar je vandaan komt

Judy Hooymeyer • foto privé

Wat gebeurt er met een mens wanneer zij niet weet waar zij vandaan komt? Die vraag heeft een groot deel van mijn leven met mij meegereisd en vormt de kern van mijn boek *De Naamceremonie. De zoektocht van een afstandsbaby.*

Ik werd geboren in Canada en als baby afgestaan. Mijn adoptieouders waren Nederlandse immigranten. Toen ik elf jaar was, verhuisden we naar Nederland. Veel later keerde ik terug naar Canada, op zoek naar antwoorden op vragen die steeds nadrukkelijker aanwezig waren: Wie was mijn biologische moeder? Waar kwam zij vandaan? En welke geschiedenis droeg ik zelf met mij mee?

Die zoektocht werd groter dan mijn persoonlijke verhaal.

Tijdens mijn jaren in Canada was ik verbonden aan Trent University in Peterborough, waar ik lesgaf en mij binnen Indigenous Studies verdiepte in de geschiedenis en ervaringen van First Nations, Inuit en Métis. Ik deed kwalitatief onderzoek naar de Sixties Scoop en sprak mensen die als kind uit hun familie en gemeenschap waren weggehaald.

In diezelfde periode was ik actief betrokken bij de Soroptimistclub in Peterborough. Juist daar ervoer ik hoe belangrijk het is dat vrouwen zich over grenzen heen met elkaar verbinden en zich gezamenlijk inzetten voor de positie, veiligheid en toekomst van vrouwen en meisjes. Mijn academische werk, mijn persoonlijke zoektocht en mijn maatschappelijke betrokkenheid begonnen daardoor steeds sterker met elkaar verweven te raken.

De verhalen die ik tijdens mijn onderzoek hoorde, raakten aan mijn eigen geschiedenis, maar maakten tegelijkertijd duidelijk dat achter individuele levensverhalen een veel grotere koloniale geschiedenis schuilgaat.

De verhalen die ik tijdens mijn onderzoek hoorde, raakten aan mijn eigen geschiedenis, maar maakten tegelijkertijd duidelijk dat achter individuele levensverhalen een veel grotere koloniale geschiedenis schuilgaat. Tijdens de Sixties Scoop werden Indigenous kinderen in Canada op grote schaal uit hun families en gemeenschappen weggehaald. Velen kwamen terecht in witte pleeg- en adoptiegezinnen, soms ver verwijderd van hun oorspronkelijke gemeenschap. Daarmee werden niet alleen familiebanden verbroken, maar kon ook de overdracht van taal, cultuur, tradities en identiteit verloren gaan.

In Canada raakte ik betrokken bij initiatieven rond Every Child Matters

en bij de aandacht voor Missing and Murdered Indigenous Women and Girls (MMIW). Achter de cijfers bevinden zich vrouwen en meisjes met een naam, een familie en een geschiedenis: moeders, dochters, zussen en kleindochters die worden gemist.

Steeds opnieuw kwam dezelfde vraag terug: wat wordt van generatie op generatie doorgegeven wanneer mensen hun familie, taal, cultuur of plaats van herkomst verliezen?

Na zeven jaar schrijven en onderzoek vond deze zoektocht haar weg naar *De Naamceremonie. De zoektocht van een afstandsbaby*. Het werd een egodocument in romanvorm waarin mijn persoonlijke geschiedenis zich verbindt met kolonisatie, afstand en adoptie, de Sixties Scoop, zwijgcultuur en intergenerationeel trauma.

Op 16 september presenteerde ik het boek in Middelburg. Het eerste exemplaar overhandigde ik aan prof. Gaetano Di Tommaso voor de bibliotheek van het Roosevelt Institute for American Studies. Binnen een week wordt inmiddels een tweede druk voorbereid. Met het verschijnen van het boek wil ik echter niet alleen een verhaal vertellen. Ik wil er iets mee in beweging zetten.

Als Soroptimist wil ik daarom graag lezingen verzorgen bij Soroptimistclubs in Nederland over *De Naamceremonie*, de Sixties Scoop, intergenerationeel trauma en MMIW. Met deze lezingen wil ik twee doelen verbinden: awareness creëren én geld inzamelen voor initiatieven in Canada die zich inzetten voor Indigenous vrouwen, meisjes, kinderen en families.

Een deel van de opbrengst van mijn lezingen en boekverkoop wil ik bestemmen voor initiatieven rond MMIW en Every Child Matters. Daarmee ontstaat voor mij ook een verbinding tussen mijn jaren als Soroptimist in Peterborough en de Soroptimisten in Nederland: van luisteren en bewustwording naar daadwerkelijk iets kunnen betekenen.

Ik nodig Soroptimistclubs van harte uit om samen met mij zo'n bijeenkomst te organiseren. Want awareness begint met luisteren en weten. Vervolgens komt de vraag die ons als Soroptimisten verbindt: Wat kunnen wij doen wanneer we eenmaal weten? ■

Judy Hooymeyer is socioloog, filosofisch consulent, beeldend kunstenaar en auteur.
judy.hooymeyer@gmail.com
(Scan QR-code 1 op de achterzijde van dit magazine voor meer info over haar werk)

De Naamceremonie.
De zoektocht van een afstandsbaby
ISBN 9789465610191
uitgever M|H Publicaties
(Bestellen kan via QR-code 2)

Looking Back at 10 Years as Chair in Human Rights Education

▲ *Barbara Oomen (links) hoogleraar en betrokken bij de instelling van de leerstoel voor Felisa. (foto Studio Angela Borstlap)*

It is remarkable to be nearing the end of my ten years as the first Chair in Human Rights Education in the Netherlands! This chair was made possible by the Dutch Soroptimists' private foundation, Stichting Algemeen Fonds van de Unie van de Soroptimist clubs in Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen, thanks to the legacy of Carla Atzema-Looman, a Soroptimist who dedicated her life to the fight for women's rights. The main purpose of this chair was the validation, exploration and promotion of human rights legal standards and values as a framework for higher education teaching and learning. In conjunction with this position, Utrecht University established the UNESCO Chair in Human Rights Education in Higher Education based in the Department of Law, Economics and Governance of Utrecht University. With gratitude, I would like to overview some of the results of these past ten years.

First is the establishment of the UNESCO Chair in Human Rights and Higher Education at Utrecht University, a lasting structural impact of the Chair in Human Rights Education. This UNESCO Chair will continue and will be occupied as of 2027 by Prof. dr. Brianne McGonigle-Leyh of SIM/Utrecht University. I co-founded and participated on the editorial board of a new blog for the Netherlands Network for Human Rights Research: *www.humanrightshere.com*. Founded in 2019, this thriving blog aims to support the critical exchange of research, analysis and ideas between scholars and practitioners in order to promote strategies resulting in an awareness and culture of human rights (QR-code 3).

I have worked closely with human rights education actors in the Netherlands, including the national human rights institution (College voor de Rechten van de Mens) and Amnesty International. I had the pleasure to become engaged with and support networks of scholars in the Netherlands and beyond, who are engaged in promoting human rights education in the university training of social workers ("Human Rights at the Heart of Social Work" European network) and psychologists (Global Network of Psychology and Human Rights). I carried out numerous training and capacity development activities with professional associations and networks; universities; civil society organizations, and inter-governmental organizations. I taught, advised and supported undergraduate and graduate students in the area of human rights learning, including doctoral candidates. I also collaborated with the Netherlands UNESCO Commission and UNESCO headquarters, delivering presentations, writing articles and participating in UNESCO Chair meetings.

In keeping with the chair mandate, I carried out intellectual work on the concepts and operationalization of human rights education and the human rights-based approach (HRBA). My writing output is an essential legacy of my tenure as chair. Over the past 10 years I have written over a dozen articles and book chapters, delivered over one hundred presentations – including to Soroptimists clubs – and co-edited two books. This research and writing would not have been possible without my appointment at Utrecht University. I remain grateful for the friendships and support that I received from Dutch Soroptimists, in particular Barbara Oomen, Adrienne Vrisekoop, Marianne Morren and Sija van Mourik. These wonderful women helped to integrate me into Soroptomist clubs, and I very much enjoyed my interactions with local groups in the Netherlands.

A heartfelt thanks for the opportunity to hold this Chair and for your support throughout my tenure. The visibility, time, and resources it provided allowed me to advance human rights education internationally. I believe the work has contributed to the field in the Netherlands and beyond. ■

– Prof. Felisa Tibbitts

Was er maar eerder een stichting Femmes for Freedom

Latifa van Faassen-Zinad • foto's privé

"Gevangen in een huwelijk waar ik nooit echt voor had gekozen."

Sinds vorig jaar maak ik deel uit van de redactie van het magazine van de Soroptimisten Nederland. Na een oproep in het blad meldde ik mij aan en mocht ik direct aanschuiven. Mijn eerste artikel ging over een jonge vrouw uit de Achterhoek die dankzij intensieve begeleiding haar leven weer op de rails kreeg. Een bijzonder verhaal over veerkracht — iets wat mij altijd raakt. Voor een volgende editie kreeg ik de vraag om te schrijven over de stichting Femmes for Freedom van Shirin Musa. Zij strijdt al jaren tegen huwelijkse gevangenschap, gedwongen huwelijken en eergerelateerd geweld. Met haar stichting zet ze zich in voor de rechten en vrijheid van biculturele meisjes en vrouwen die vastlopen binnen hun huwelijk of familiecultuur.

Er was al veel over haar geschreven: interviews, achtergrondverhalen en reportages over haar successen en internationale erkenning. Ik vroeg me af wat ik daar nog aan kon toevoegen. Tot ik besefte waarom dit onderwerp mij zo vastgreep en niet losliet: omdat ik ooit zelf zo'n vrouw was. Jong, bang en onervaren. Gevangen in een huwelijk waar ik nooit echt voor had gekozen.

Het kostte mij dagen voordat ik mijn laptop openklapte om dit verhaal op papier te zetten.

'Om mijn hand gevraagd'

Vanaf mijn achttiende werd er regelmatig 'om mijn hand gevraagd'. Families benaderden mijn ouders via via. Nooit rechtstreeks, want een afwijzing zou dan minder pijnlijk zijn. Gelukkig wist ik jarenlang alle voorstellen af te houden. "Ik wil studeren. Ik wil dit niet," zei ik steeds opnieuw.

Soms wees mijn moeder een voorstel direct af. Mijn ouders, van Arabische afkomst, komen uit Fez, een grote stad in Marokko, en waren kritisch over mogelijke huwelijkskandidaten. Mijn moeder had binnen de gemeenschap veel contact met Berbervrouwen en vond dat vrouwen binnen traditionele gezinnen vaak te weinig vrijheid kregen.

Zelf had ik totaal andere dromen. Ik wilde studeren, werken, reizen en zelfstandig worden. Trouwen hoorde daar op dat moment niet bij. Totdat er een familie uit Fez kwam met een 'goede kandidaat'. Een jongen had mij op een feest gezien en liet via mijn moeder weten dat hij met mij wilde trouwen. Dit keer voelde ik dat er nauwelijks ruimte meer was om nee te zeggen. "Zo'n goede partij kun je niet blijven afwijzen," kreeg ik te horen. Ik was twintig jaar oud toen ik trouwde.

Huilend in bruidskleding

Ik zie mezelf nog staan in het vakantiehuis van mijn ouders in Marokko, waar de bruiloft haastig was georganiseerd. Alleen op een slaapkamer, samen met twee vrouwen die mij aankleedden in traditionele bruidsjurken, zware sieraden en dikke lagen make-up. Ik herkende mezelf nauwelijks in de spiegel. In de zaal naast mij werd gefeest, gelachen en gedanst. Maar ik huilde. Een van de vrouwen keek

"Zo'n goede partij kun je niet blijven afwijzen," kreeg ik te horen. Ik was twintig jaar oud toen ik trouwde.

verbaasd naar mij. "Waarom huil je?" vroeg ze. "Je woont in Nederland, krijgt een knappe man en een mooie toekomst. Ik zou direct met je willen ruilen." Maar in mijn hoofd zag die toekomst er totaal anders uit. Ik wilde vrijheid. Mijn diploma halen. Werken. Op eigen benen staan. Een leven opbouwen dat van mijzelf was. In plaats daarvan voelde het alsof mijn leven ineens een richting opging waar ik niet zelf voor gekozen had. Ik kreeg slechts een paar weken om mijn toekomstige man beter te leren kennen. Toch werd verwacht dat ik mijn hele leven aan hem zou verbinden.

Thuis voelde steeds zwaarder

Toen hij naar Nederland kwam, probeerde ik er nog iets van te maken. Ik studeerde in Nijmegen en was opgelucht als ik 's ochtends vroeg de deur uit kon. Studeren voelde als ademhalen; thuis voelde steeds zwaarder. Hij had moeite om zijn plek te vinden in Nederland. Ik regelde taallessen en moedigde hem aan om te werken of in te burgeren, maar niets leek hem echt vast te houden.

De frustraties groeiden. Ook de ruzies werden heviger. Hij schreeuwde, maakte spullen kapot en reageerde plotseling agressief. Soms sloeg hij met zijn hoofd tegen de muur om mij te choqueren. Ik wist niet meer hoe ik met zijn gedrag moest omgaan en werd steeds banger. Wanneer ik mijn moeder vertelde hoe slecht het ging, kreeg ik weinig begrip. "Het eerste jaar van een huwelijk is altijd moeilijk," zei ze. "Je moet volhouden. Het wordt vanzelf beter." Maar het werd niet beter. Integendeel. Hij wilde dat ik stopte met studeren. Hij wilde meer controle. Langzaam raakte ik mezelf kwijt.

Op een avond liep een ruzie volledig uit de hand. Tijdens de woordenwisseling beet hij hard in mijn schouder. Op dat moment voelde ik iets kantelen. Dit

ochtend naar het huis van mijn ouders. Doodsbang, maar vastbesloten. Dit was de laatste keer dat ik bij hem zou blijven.

Angst, onzekerheid en juridische strijd
Toch duurde het daarna nog 8 jaar voordat ik daadwerkelijk van hem kon scheiden. Jaren van angst, onzekerheid en juridische strijd. Naar Marokko durfde ik in die periode nauwelijks, uit vrees dat ik daar door hem of zijn familie zou worden tegengehouden. Hij wilde niet scheiden, omdat hij bang was zijn verblijfsvergunning kwijt te raken. Gelukkig kon ik in Nederland uiteindelijk relatief snel scheiden. Maar binnen de Marokkaanse wetgeving had ik destijds veel minder rechten als vrouw.

Ik denk vaak: was er maar een Shirin Musa in mijn tijd geweest. Wat had het verschil gemaakt als er toen al een organisatie als Femmes for Freedom had bestaan. Als iemand mij had verteld dat ik niet alleen was. Dat er hulp mogelijk was. Dat ik rechten had. Misschien was mij dan jaren van verdriet bespaard gebleven. Juist daarom bewonder ik vrouwen als Shirin Musa. Niet alleen omdat zij misstanden zichtbaar maakt, maar ook omdat zij andere vrouwen perspectief geeft. Hoop. Kracht. En vooral een uitweg.

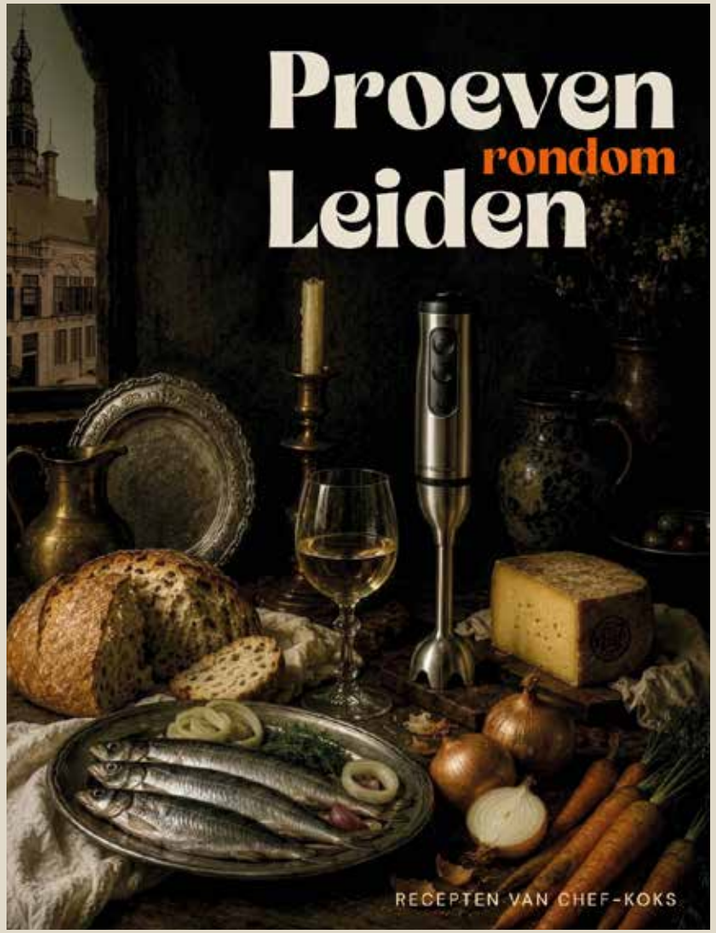
Eigen pad
Mijn verleden heeft mij gevormd tot de vrouw die ik nu ben. Uiteindelijk koos ik voor mijn eigen pad. Ik ging studeren, bouwde mijn leven opnieuw op en ontmoette later via mijn werk een Nederlandse man. Samen kregen we twee kinderen. Mijn ouders realiseerden zich uiteindelijk dat zij hun vijf dochters meer vrijheid moesten geven in persoonlijke ontwikkeling én partnerkeuze. Alle vijf zijn we hoogopgeleid en goed terechtgekomen. Na mijn ervaring koos geen van ons voor een huwelijk met een man uit het land van herkomst. De verschillen in opvoeding, verwachtingen en levensvisie waren simpelweg te groot. Inmiddels hebben mijn ouders een Roemeense, Turkse en drie Nederlandse schoonzonen — én kleinkinderen — in de familie mogen verwelkomen.

Ik besef nu dat juist deze levenslessen mij uiteindelijk naar de Soroptimisten hebben gebracht: om andere vrouwen te steunen in hun weg naar een vrijer en beter leven. ■

> "Na mijn ervaring koos geen van ons voor een huwelijk met een man uit het land van herkomst."

was mijn grens. Voor het eerst verdedigde ik mezelf. In paniek greep ik een houten plank die in de buurt lag en sloeg van mij af. Hij had duidelijk niet verwacht dat ik terug zou vechten.

Ik wilde direct naar mijn ouders vluchten, maar dat lukte die avond niet. Ik wachtte totdat hij eindelijk in slaap viel. Daarna rende ik midden in de vroege

Hoe kan ik het boek kopen?
'Proeven rondom Leiden' is voor € 24,95 verkrijgbaar in boekhandels in Leiden, Oegstgeest en Voorschoten. Bestellen kan via: proevenrondomleiden@gmail.com (QR-code 4)

Proeven rondom Leiden

Lionsclub Leiden Lakenstad en club Leiden Aurora sloegen de handen ineen voor een mooi project: een kookboek met als insteek de rijke (culinaire) geschiedenis van de stad. In het boek 'Proeven rondom Leiden' staan recepten van locale speciaalzaken en verrassende weetjes over Leiden en haar directe omgeving. En wij mogen alvast een voorproefje geven! Met de opbrengst van dit kookboek ondersteunen beide clubs een aantal goede doelen.

Suzie's & Van Aken

Geversstraat 63A
2341 GC Oegstgeest
071 889 35 24
info@suziesenvanaken.nl
suziesenvanaken.nl

Gepofte ui, époisses en hazelnootkrokant

INGREDIËNTEN
(4 PERSONEN)

Gepofte ui:
2 grote uien
Ponzubouillon:
200 ml water
100 ml ponzu
1 groene chilipeper
Sap van 1 limoen

Époissescrème:
50 g boter
70 g bloem
2 tl kerriepoeder
2 tl gerookt paprikapoeder
250 g époisses
2 g crispy chili
0,5 bos bieslook, fijngesneden

Krokante topping:
200 g panko
100 g hazelnoten,
gebruineerd en grof gehakt
50 g tijm, fijngehakt

Beurre blanc:
3 uien
2 tenen knoflook
100 ml witte wijn
100 ml wittewijnazijn
150 g roomboter

BEREIDINGSWIJZE

Ui poffen
Verwarm de oven voor op 210°C. Pof de uien in de schil gedurende circa 45 min.

Ponzubouillon
Meng water met ponzu, chili en limoensap. Breng kort aan de kook en laat trekken.

Uien
Snijd open, haal lamellen los en kook deze 5 min. in de bouillon. Laat afkoelen.

Époissescrème
Smelt de boter met kerriepoeder en gerookt paprikapoeder. Voeg de bloem toe en gaar tot een roux. Laat deze goed doorgaren. Voeg de époissestoe en roer glad. Meng crispy chili en bieslook erdoor.

Krokante topping
Bak panko goudbruin en meng met hazelnoten en tijm.

Beurre blanc
Snijd de uien en knoflook grof en breng samen met witte wijn en witte wijnazijn aan de kook. Laat inkoken tot ongeveer een derde. Voeg de roomboter toe en mix met een staafmixer tot een gladde saus.

Opmaak
Vul uienlamellen met époissescrème. Verwarm deze kort in de oven. Smeer de uien in met beurre blanc en bestrooi met het panko-hazelnootmengsel. Werk af door de beurre blanc luchtig langs het gerecht te garneren.

Tip: de gevulde uien kunnen vooraf gemaakt worden. Verwarm 2 min. in een oven van 180 °C en werk af vlak voor serveren.

Het Prentenkabinet

Kloksteeg 25
2311 SK Leiden
071 512 66 66
info@prentenkabinet.nl
prentenkabinet.nl

Romige soep van Hollandse garnalen, geserveerd met ravioli gevuld met krab en ricotta

INGREDIËNTEN
(4-5 PERSONEN)

Romige soep:
500 g garnalendoppen
halve bol knoflookteentjes
2 takjes rozemarijn
100 g tomatenpuree
2 dl cognac
1 liter water
500 ml kookroom
1 el zeezout
1 el gembersiroop
2 el teriyakisaus
olie
zout

Raviolideeg:
100 g pastabloem
1 groot ei
1 tl olijfolie
snuf zout

Vulling voor de ravioli:
100 g krabvlees
50 g ricotta
rasp van een halve citroen
2 el gehakte kervel
zout en peper

BEREIDINGSWIJZE

Romige soep
Verhit een scheutje olie in een hoge pan. Voeg de knoflook en garnalendoppen toe en bak deze enkele minuten aan. Voeg de tomatenpuree toe en bak kort mee om deze te ontzuren. Voeg de rozemarijn toe en blus af met de cognac; voeg water en zeezout toe. Breng aan de kook en laat circa 30 min. zacht trekken, net tegen de kook aan. Voeg de room toe en laat nog 20 min. zachtjes meekoken. Zeef de soep en breng op smaak met gembersiroop, teriyakisaus en eventueel extra zout.

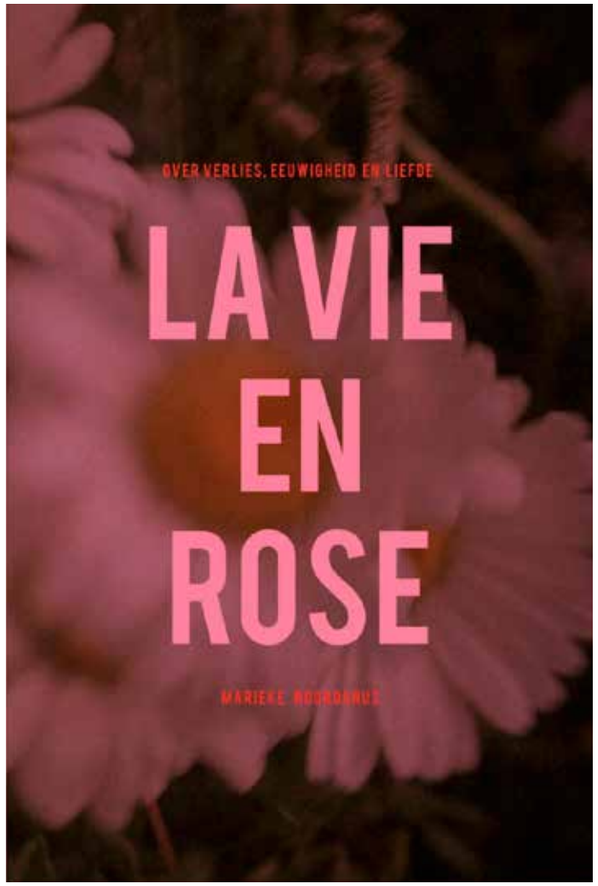
Raviolideeg
Maak van de bloem een bergje op het werkblad en vorm een kuiltje in het midden. Klop het ei los met het zout en de olie en giet dit in het kuiltje. Werk met uw vingers geleidelijk de bloem door het ei tot een samenhangend deeg ontstaat. Kneed het deeg circa 5 min. tot het soepel is. Verpak in plasticfolie en laat 30 min. rusten in de koelkast.

Krabvulling
Hak het krabvlees fijn. Roer de ricotta, citroenrasp en kervel erdoor en breng op smaak met zouten peper.

Ravioli
Rol het deeg zeer dun uit met een pastamachine op stand 7 of met een deegroller. Steek ronde deegcirkels uit. Leg op elke cirkel een beetje vulling in het midden en maak de randen een beetje nat met water. Vouw het deeg dubbel en druk de randen goed dicht met een vork. Kook de ravioli ongeveer 3 min. in ruim kokend water. Schep ze voorzichtig uit het water en laat kort uitlekken op een schone doek.

Opmaak
Leg enkele ravioli in een diep bord en schenk de hete garnalensoep eroverheen.

Tip: deze ravioli is ook heerlijk in combinatie met andere sauzen.

Saar van Veelen • foto's privé

Marieke Noordanus en ik spraken elkaar een aantal weken nadat haar moeder overleed. Ik ging met haar in gesprek over La vie en rose, over Kate en haar moeder, over rouw en hoe je anderen en jezelf daarin kan steunen. Want daar is La vie en rose ook voor: voor 'the mourners and their tribes'.

Marieke Noordanus (53) verloor haar negenjarige dochter Kate in 2013 aan acute leukemie. In haar zoektocht naar troost vond ze vooral zwaarte, terwijl ze juist behoefte had aan licht, zachtheid en troost. En dat was moeilijk te vinden. "We hebben de neiging om dingen nog veel zwaarder te maken dan ze al zijn." Dat is niet helpend, bij het verlies van een kind is die zwaarte er al.

Dus creëerde Marieke zelf waar ze zo'n behoefte aan had. Ik kan niet anders zeggen dan dat zij inmiddels de roze ridder van zachtheid is geworden. Ze maakte een prachtig boek, La vie en rose. Voorin staat een quote uit de true crimeserie Landscapers als uitleg van het boek: *'To look up at the stars, instead of in the gutter. To see the beauty that exists in life, even when it is difficult to find. Perhaps sometimes even when it's not there.'*

Als Sorores zetten we ons in voor een betere wereld, en voor elkaar. 'Lief en leed' noemen de meeste clubs dit. We gaan samen door het leven, met alle mooie dingen, maar ook met verlies. Het kan dan best lastig zijn iemand te steunen. "Vrouwen van oudere generaties hebben geleerd niet te piepen, en dat maakt het moeilijk een ander te zien piepen. En dan is het ook niet raar dat je niet weet hoe je daar zacht en fijn op kan reageren." Marieke zag dit ook in haar eigen familie. Haar moeder was zwanger van een tweeling, hiervan overleed één kindje tijdens de geboorte en eentje snel daarna. "En haar schoonmoeder, mijn oma, wiens eerste kindje stilgeboren was, zei na een paar dagen tegen haar: "Nou meid, het is tijd om de draad weer op te pakken."

Zwaar, of kop op en door

We maken rouw zwaar, en tegelijk willen we 'kop op en door'. Allebei werkt niet. "Dat kun je niet forceren. Als je dat wel doet, wordt het heel pijnlijk," zegt Marieke. "Het gaat over je oude leven, je oude zelf. Dat krijg je niet terug. Lang denk je dat dat teruggaan naar je oude leven en doorgaan de manier is om eroverheen te komen. Terwijl over iets heen komen ook impliceert: dat is iets wat je overwint en dan achter je laat." Die gedachte liet ze los: "Ik wil mijn moeder juist graag bij me houden, net als Kate, terwijl ik weet dat ze er fysiek niet meer zijn. Ik probeer de nieuwe vorm te accepteren en te omarmen. Zij zijn mijn skyteam, dat vind ik heel erg fijn."
Uit angst om het verkeerde te zeggen, zeggen mensen dan maar niets. Dat is niet nodig, volgens Marieke. "Je hoeft geen slimme dingen te zeggen. Daarmee leg je veel verantwoordelijkheid bij degene met verdriet, want die moet een juiste reactie geven. Dat zorgt voor spanning en druk, en dat wil je juist niet. Zeg gewoon: 'Ik weet eigenlijk niet wat ik moet zeggen, ik vind het zo erg.'

La vie est faite de petits bonheurs

- Frans gezegde -

Een kleurrijk boek over rouw? Niet de bedoeling

In het Westen hoort de dood bij de kerk, bij stilte en bij donkere kleuren. "De lichtjes en de kerken zijn allemaal heel mooi, maar daar kan nog wel wat meer muziek, bloemen en geur bij. Het is zo kleurloos." Dat merkte Marieke ook toen ze haar boek wilde uitbrengen. "Het heeft lang geduurd voordat ik een uitgever had. Een kleurrijk boek over de dood: dat was niet de bedoeling. Het moet altijd grijs of beige." Nee, dan Mexico. Daar vieren ze de dood, op Día de los Muertos, en dat gebeurt kleurrijk en warm. "Ik vond skeletten altijd eng. Maar daar worden skeletten leuk. En er is muziek, lekker eten, bloemen." Daar kunnen wij van leren en ons door laten inspireren. "Het is een cadeau dat je leeft. *It's so precious to be alive.* Als je de dood alleen ziet als iets zwaars en zwarts, doe je het leven ook geen recht."

Benoemen en samen huilen

Hoe deed Marieke dit na het overlijden van Kate? Wat haar hielp, was benoemen, samen zijn en verbinding maken. Kort na Kates dood kwam ze een vriendin van haar moeder tegen. "Zij moest huilen, en ik ook. Dat vond zij heel erg. Ik zei: 'Nee Loes, luister. Als we hier niet om mogen huilen, waarom dan wel?'" Samen huilen kan heel fijn zijn. "Je kijkt elkaar aan en ik denk: ik maak connectie met jou. Tranen zijn zacht. Het is als niezen, het is een functie van je lichaam. Ze laten je lichaam zich weer reguleren bij verdriet."
In La vie en rose staan ook concrete tips, zoals: veel slaap en weinig alcohol. Bij borrels of diners begonnen mensen pas na een aantal glazen alcohol over Kate en mijn verdriet. "Dan hebben mensen al drie, vier glazen wijn op en dan raakt het kant noch wal en wordt het vaak meteen heel zwaar. Het is niet oprecht, het wordt troebel. Voor mij is het fijn als je haar gewoon aan het begin even noemt."

Kate is overal
Kate zit in alles en hield haar plek, binnen het gezin en in de wereld. "Zo zie ik de laatste tijd steeds kentekens met XK, een kusje van Kate. Dat is ook een persoonlijke stijl van ons gezin. Mijn zoon zei eens: "Hé, een vlinder." We stonden met z'n tweeën in de branding. Ik zei: 'Oh leuk, jij ziet hem ook.'" Voor Marieke maakt dat het gemis lichter: "Ik weet dat ze er fysiek niet meer is. Maar dat hele zware, dat ik haar nooit meer ga zien, wordt zo veel zachter." Haar vriendinnen doen hetzelfde. "Voor we naar Parijs gingen, zeiden ze: 'We zijn benieuwd wat Kate nu weer voor ons in petto heeft.' Dat is zó veel leuker dan 'hoe gaat het' en 'je zult haar wel missen'. Die vragen zijn veel te groot voor een etentje of een kop koffie."
Maak het licht en bespreekbaar
Veel mensen zijn bang voor het onderwerp en voor de emoties die erbij horen. "Het is al heel moeilijk om iemand verdrietig te zien, mensen willen dat dat weggaat," zegt Marieke. Daar zit dus een paradox, dat we geneigd zijn de dood en rouw enerzijds als iets zwaars te zien, en er tegelijkertijd voor weg te kijken. Terwijl het bespreekbaar maken het lichter maakt voor de rouwende en de ander. "En het is natuurlijk een fine balance. Je ziet iemands pijn en waar diegene doorheen gaat. Het helpt dan om te vragen en te durven vragen: 'Ik merk dat ik het graag hierover wil hebben, maar waar heb jij behoefte aan?' Mijn moeder gaf in het ziekenhuis na een zwaar gesprek duidelijk aan dat ze het graag weer over iets luchtigs wilde hebben. Zelf zat ik nog helemaal in het gevoel van dat gesprek maar ik dacht ook: 'Fair enough.'"

En als je niet weet wat je moet zeggen: bied hulp, klein en concreet. "Ik had veel gehad aan een personal assistant. Iemand die de boodschappen doet, of komt stofzuigen."

Ook noemt Marieke in La vie en rose het Franse spreekwoord *'La vie est faite de petits bonheurs'*. Als je een nieuw leven opbouwt na een verlies, is het belangrijk te weten wat je gelukkig maakt, waar je energie van krijgt. Mariekes lijst van petits bonheurs heeft overeenkomsten met die van Kate: glitters, dansen, samen iets creatiefs doen, en: ijs met discodip. Het hoeft niet groots en meeslepend, houd het klein en zacht. ■

La vie en rose -
Marieke Noordanus
bij uitgeverij Snor (QR-code 5)

De Boekenclub

Saar van Veelen

Ik vind het altijd iets troostends hebben als er in de krant gedichten te lezen zijn tussen al het treurig stemmende nieuws. Dit keer was de aanleiding zelf ook zeer treurig: dichter Lieke Marsman overleed op 35-jarige leeftijd in juni aan kraakbeenkanker.

'kanker is zo alledaags/ je hoort het op woensdagochtend/ je sterft op een dinsdagmiddag/ geen stroboscopen/ geen garderobefiches/ de zon schijnt/ een doodgewoon waterig zonnetje/ boven de A10/ afslag Praxis.'

Nog zo jong en zoveel talent. Gedichten worden vaak gezien als moeilijk, niet in de laatste plaats door mijzelf. Poëzie laat me me soms dom voelen. Ik vind het regelmatig abstract en daardoor doet het me niks. Ik heb dan het gevoel iets te missen. Maar niet bij Lieke Marsman. Zij heeft het talent woorden te kiezen die je voor je ziet, en tegelijkertijd te ontstijgen aan clichés of voor de hand liggende formuleringen.

Ook gebruikte ze gedichten om de actualiteit te becommentariëren en meedogenloze kritiek te uiten, op politici, het neoliberalisme, eigenlijk houdt ze iedereen een spiegel voor. En als het in zo'n mooie vorm komt, komt dat harder binnen dan in een droge column of een artikel in de krant.

Maar Lieke Marsman dichtte niet alleen, ze schreef ook een roman. Mijn moeder gaf me *'Het tegenovergestelde van een mens'* cadeau voor mijn vakantie. Ik begon eraan en kon bijna niet stoppen. Binnen een halve dag had ik het uit. Dit boek is alles in één: een roman, een essay en een pamflet, doorregen met gedichten en filosofische bespiegelingen. Het boek vertelt over Ida, een tobberige, net afgestudeerde klimaatwetenschapper. Ze heeft een ambitieuze en daadkrachtige vriendin, Robin, maar komt zelf tot weinig. Uiteindelijk geeft ze zich op voor een stage bij een onderzoek naar de effecten van klimaatverandering in de Italiaanse Alpen, en mag tot

haar verbazing meteen starten. Maar ook als je weggaat, neem je jezelf mee. Dus het navelstaren, het daarin verstrikt raken en de lethargie blijven. Ondertussen blijft haar relatie met Robin iets ongemakkelijks houden. Ida overdenkt en bedenkt alles.

Zinnen als 'Iedereen wil iemand die sterk in zijn schoenen staat, maar toch makkelijk over te halen is zich naar zijn of haar wensen te voegen.' zijn prachtig. En stemmen tot nadenken als je twee weken met je partner op vakantie bent. ■

www.liekemarsman.nl (QR-code 6)

Lieke Marsman verder herdenken? Lees haar laatste bundel De dichter en de duivel, die kort na haar overlijden uitkwam, of luister naar de in memoriam-aflevering over haar van de podcast Boeken FM (scan hiervoor QR-code 7 op de achterzijde van dit magazine.

Een coöperatief spel voor een betere wereld

Berthe van Engen-Buur • foto's privé

Al drie jaar zetten de Soroptimistclubs van regio Noord-Holland Noord zich met overtuiging in voor een gezamenlijk doel: op straat levende meisjes en jonge vrouwen in Medellín (Colombia) kansen bieden op een veilige en zelfstandige toekomst. Over samen spelen en de wereld een beetje beter maken.

De clubs uit Zaanstad, Waterland, Alkmaar, Den Helder, Schagen, Wieringerland en Hoorn starten samen de fundraising door middel van het coöperatieve spel NIAMONDO.

Ze dragen nu actief bij aan de verkoop en verspreiding ervan. En dat is hard nodig: de volledige opbrengst van het spel gaat naar de opvang en begeleiding van kwetsbare meisjes in Medellín.

Het spel
NIAMONDO is een coöperatief spel voor 2 tot 6 spelers over samenwerking in een wereld vol uitdagingen. Tijdens het spel worden spelers uitgedaagd om samen oplossingen te vinden voor actuele thema's zoals ongelijkheid, armoede, gendergelijkheid, veiligheid van vrouwen en klimaatvraagstukken. Iedere speler start met verschillende kansen en middelen. Net als in de echte wereld. Alleen door samen te werken, kennis te delen en elkaar te versterken, kan er balans ontstaan en kunnen gezamenlijke doelen worden bereikt.

Van spel naar hoop
Met de aankoop van NIAMONDO maak je écht verschil. De opbrengst ondersteunt het werk van Stichting Amigos Colombianos die zich al ruim 25 jaar inzet voor meisjes die op straat leven of hebben geleefd. De Stichting biedt opvang, onderwijs, begeleiding, re-integratie en nazorg. Met als doel deze meisjes weer veiligheid, eigenwaarde en toekomstperspectief te geven.

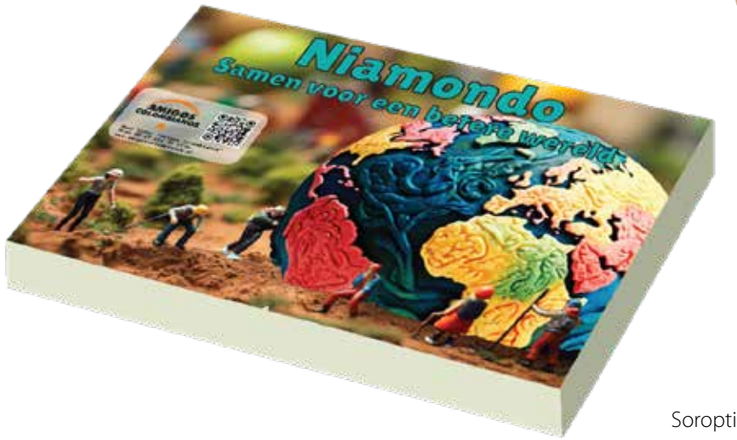
De impact daarvan is indrukwekkend. Meisjes die ooit geen veilige basis hadden, krijgen opnieuw kansen om te leren, te werken en een stabiel leven op te bouwen. Daarmee wordt ook de vicieuze cirkel van armoede, geweld en uitsluiting doorbroken: niet alleen voor henzelf, maar ook voor volgende generaties.

Samen de wereld in balans brengen
NIAMONDO zorgt voor verbinding en inspirerende gesprekken, vergroot bewustwording over mondiale ongelijkheid en laat zien hoe samenwerking daadwerkelijk verschil kan maken.

Juist binnen onze netwerken kunnen wij veel betekenen. Denk aan verkoop via eigen clubactiviteiten, aandacht genereren als kerst- of relatiegeschenk, maatschappelijke organisaties in jouw netwerk benaderen en natuurlijk familie, vrienden en collega's. Ieder verkocht spel draagt direct bij aan een betere toekomst voor meisjes in Medellín én verspreidt tegelijkertijd de boodschap van solidariteit, gelijkwaardigheid en empowerment.

Doe mee!
Koop het spel, speel het samen en help mee om NIAMONDO onder de aandacht te brengen binnen jouw netwerk. Zo maken we samen niet alleen een spel tot een succes, ook de toekomst van meisjes en jonge vrouwen in Medellín wordt daarmee veiliger en kansrijker. ■

Meer informatie en bestellen
Scan de QR-code, en vul de bestellijst in
(het spel wordt thuisgestuurd),
of bestel via de website van de Unie.

‘Ik vind je zelfvertrouwen geweldig’: hoe AI meisjes minder kritiek geeft

Marilse Eerkens • beeld: Rawpixel.com

Meisjes krijgen van AI-feedbacktools meer complimenten en minder inhoudelijke kritiek dan jongens, ook als ze precies hetzelfde werk inleveren. Dat blijkt uit onderzoek van Stanford University, gepresenteerd in april 2026. Daarnaast volgt de manier waarop de modellen meisjes aanspreken, een oud patroon: zij worden aangemoedigd om zorgzaam te zijn, jongens om scherp te redeneren. Dit schaadt de ontwikkelingskans van meisjes.

Onderzoekers Mei Tan, Lena Phalen en Dorottya Demszky lieten vier veelgebruikte taalmodellen, waaronder GPT-4o, feedback geven op 600 opstellen (een betoog) van Amerikaanse leerlingen van 13 en 14 jaar. Daarna kreeg elk model dezelfde betogen opnieuw, met één extra zin: ‘de leerling is een meisje’ of ‘de leerling is een jongen’. De tekst van het opstel veranderde niet.

Wat wél veranderde was de feedback. Bij meisjes gebruikten de modellen vaker de ik-vorm en gevoelstaal, alsof het model persoonlijk geraakt was door het werk. ‘Ik vind je zelfvertrouwen geweldig’, schreef een van de modellen. Woorden als ‘liefde’, ‘waarderen’, ‘respectvol’ en ‘empathie’ kwamen bij meisjes opvallend vaker voor. Wat ook opviel was dat de modellen hen aanmoedigden hun betoog te verbinden met empathie, respect en verantwoordelijkheid voor anderen. Eén AI-model ging zelfs zo ver dat het voorstelde uit te leggen hoe vrijwilligerswerk ‘meisjes zoals wij’ kan helpen.

Jongens kregen daarentegen zakelijker feedback. Daar werd meer nadruk gelegd op bewijs, redenering, voorbeelden en helderheid: ‘geef meer onderbouwing, leg uit waarom’. Precies het soort aanwijzingen waarmee je een betoog sterker maakt.

Wat hier gebeurt, heeft een naam: welwillend seksisme. De feedback is weliswaar warm maar gaat gepaard met lagere verwachtingen. Het is alsof een meisje niet hoeft te horen dat haar argument zwak is; dat ze betrokkenheid is lijkt al mooi genoeg. De boodschap daaronder is natuurlijk niet mis te verstaan: van jou verwachten we geen scherpe argumentatie, van jou verwachten we zorg.

De onderzoekers noemen dit een pedagogiek van emotionele verbinding. Ze wijzen erop dat de modellen zo niet alleen beoordelen wat een leerling nu kan, maar ook wat ze in de toekomst van een leerling verwachten. Wie stelselmatig minder kritiek krijgt, krijgt minder aanwijzingen om beter te worden. Dat bouwt een plafond in, maar wel een die wordt verpakt als aanmoediging.

Dat deze zoetverpakte discriminatie optreedt is niet nieuw. De onderzoekers verwijzen naar eerder onderzoek waaruit blijkt dat leraren vaak geneigd zijn om werk van meisjes en jongens op een verschillende manier te beoordelen. Wat ook al is opgevallen is dat vrouwen in door AI-gegenereerde aanbevelingsbrieven anders worden afgeschilderd dan mannen. Waar vrouwen vaak worden neergezet als ‘warm’, worden mannen omschreven als rolmodellen. Wat er feitelijk gebeurt is dat de taalmodellen onze vooroordelen overnemen en razendsnel en op grote schaal toepassen.

In het onderzoek stond gender niet op zichzelf. Zwarte, Latijns-Amerikaanse en Aziatische leerlingen kregen net als de meisjes, ook meer lof en minder inhoudelijke kritiek dan witte leerlingen. En ook hier werd de feedback gekleurd door stereotypen. Bij Latijns-Amerikaanse leerlingen ging de feedback vooral over spelling en grammatica. Bij Aziatische leerlingen ging het over respect en studiezin. Jongens en witte leerlingen werden juist behandeld als schrijvers die directe kritiek aankunnen.

Wat we er mee moeten? Om te beginnen kunnen we er onszelf bewust van zijn. Maar vertel het vooral ook aan je dochter! ■

Bron:
Tan, M., Phalen, L. & Demszky, D. (2026). Marked Pedagogies: Examining Linguistic Biases in Personalized Automated Writing Feedback. LAK 2026, Bergen.

vrouwenfonds@soroptimist.nl

Saar van Veelen • foto privé

Geven aan het Soroptimist Vrouwenfonds: bij leven én via je testament
Velen van jullie weten vast dat Carla Atzema-Looman (1920-2013), Soroptimist uit Haarlem, haar erfenis naliet aan het Soroptimist Vrouwenfonds. Mede dankzij haar erfenis financiert het fonds de Carla Atzema-Looman Leerstoel Mensenrechteneducatie aan de Rijksuniversiteit Utrecht en de welbekende Carla Atzema Soroptimistprijs: een journalistieke prijs van € 25.000,-. Zo werkt haar gift bijna vijftien jaar na haar dood nog steeds door. Maar wie iets wil bijdragen, hoeft niet te wachten tot na haar overlijden. Geven kan ook nu.

Schenken bij leven, een voorbeeld
Zo koos een Soroptimist dit jaar voor een periodieke gift van € 3.000,- per jaar, vijf jaar lang. Ze vertelt over haar beweegredenen:

"Als babyboomer prijs ik me gelukkig. Ik woon in een heerlijk huis in een fijne omgeving. Onze kinderen hebben alle kansen gekregen om te studeren, hebben goede banen met een mooi inkomen en ook de kleinkinderen studeren volop. Het is een bevoorrecht bestaan."

"Tijdens ons leven hebben we een klein vermogen kunnen opbouwen. Dat brengt ook een wezenlijke vraag met zich mee: wat doen we daar eigenlijk mee? Laten we straks alles na aan onze kinderen, die het in feite al heel goed hebben? Of stellen we een deel daarvan beschikbaar aan doelen die écht een wereld van verschil maken? Voor mij is de keuze helder. Als vriend van mijn oude club en vriend van de Unie, doneer ik sinds dit jaar een vast jaarbedrag aan het Soroptimist Women's Education Fund (het educatiefonds). Uit eigen ervaring heb ik gezien hoe krachtig dit fonds functioneert voor vrouwen in ontwikkelingslanden. Met deze steun studeren zij af en transformeren zij hun eigen leven én dat van hun gemeenschap. Ze worden financieel onafhankelijk en bouwen aan een duurzame toekomst. Ook worden ze rolmodellen voor jonge meiden in hun omgeving, ze krijgen een stem en vechten mee voor vrouwenrechten."

Een periodieke gift leg je voor minimaal vijf jaar vast. Het Vrouwenfonds heeft een ANBI-status. Als je periodieke gift aan de fiscale voorwaarden voldoet, is deze aftrekbaar van je inkomen zonder drempel, maar binnen het geldende wettelijke maximum. Je legt de periodieke gift vast in een schriftelijke overeenkomst. Hiervoor kun je het formulier van de Belastingdienst gebruiken. Het formulier oogt mogelijk ingewikkeld, maar onze penningmeester helpt je graag bij het invullen.

Nalaten via je testament
In je testament benoem je het Vrouwenfonds tot (mede)erfgenaam of neem je een legaat op. Dat kan een geldbedrag zijn of een waardevol voorwerp. Het fonds betaalt geen erfbelasting, dus je hele gift komt na je overlijden ten goede aan het doel. Wil je een kostbaar voorwerp nalaten? Dan overleggen we liefst vooraf met je wat passend is. Je kunt hierover altijd vertrouwelijk contact opnemen met het bestuur van het Vrouwenfonds.

Jij kiest het doel
Je gift ondersteunt een of meer van deze bestemmingen, deze kies je zelf:
- projecten en hands-on activiteiten van Soroptimistclubs;
- nieuwe leerstoel Inclusieve Openbare Ruimte;
- de Carla Atzema-Soroptimistprijs van € 25.000,- voor journalistieke producties over de positie van vrouwen;
- studiebeurzen voor vrouwen via het Soroptimist Women's Education Fund;
- De Vrouw op de Voorgrond Award van € 10.000,- voor een inspirerende vrouw die zich op een van de doelstellingen van het Soroptimisme bijzonder onderscheidt.

Heb je zelf een bestemming of initiatief voor ogen dat past bij de doelstellingen van het Vrouwenfonds? Neem dan contact met ons op. Samen bekijken we of en hoe dit binnen de doelstellingen en criteria van het fonds kan worden vormgegeven. Jij kunt het aan het bestuur van het Soroptimist Vrouwenfonds overlaten waaraan jouw gift of nalatenschap wordt besteed, óf je bepaalt zelf aan welk doel je geeft. Het is niet mogelijk om het voor een specifieke Soroptimistclub te bestemmen. Ook kan het fonds geen gift met voorwaarden die een persoonlijk belang dienen aannemen. Bij de verschillende onderdelen van het werk van het Soroptimist Vrouwenfonds zijn bestuursleden, jury's of commissies aangesteld die keuzes maken op basis van vaste criteria. Zo blijft je gift vrijgesteld van belasting en komt die terecht bij de vrouwen en meisjes voor wie het fonds bestaat.

Meer weten?
Mail naar vrouwenfonds@soroptimist.nl (QR-code 9). We denken graag met je mee over de vorm die bij jou past. Edith Koetsier (voorzitter) of Jantien Heimel (penningmeester) vanuit het bestuur kunnen je van verdere informatie voorzien. ■

advertentie

Soroptimare
Ouddorp (Zuid Holland)

Een ideale plek om uit te waaien aan zee met familie of vrienden, maar ook een perfecte locatie om met het bestuur van je club te brainstormen over de toekomst van de club, gevolgd door een wandeling door bijvoorbeeld de Slikken van Flakkee.

Soroptimisten kunnen reserveren via www.soroptimist.nl (inloggen) of via een mail aan soroptimare@soroptimist.nl. De beheerders Wouke Cazander (06 22 69 25 80) en Ite Kranse (06 22 63 37 67), leden van club Goeree Overflakkee, geven graag meer informatie.

Gré Kellerhuis
Epen (Zuid Limburg)

Aan de rand van het prachtige Geuldal is het Gré Kellerhuis een mooie uitvalsbasis voor een bezoekje aan Maastricht of Aken of een wandeling door het mooie Geuldal. Het huis biedt ruimte aan 10 personen, dus ook een mooie plek voor een 'verzusteringsweekend' voor clubleden.

Soroptimisten kunnnen reserveren via www.soroptimist.nl (inloggen) of via een mail aan grekellerhuis@soroptimist.nl. De beheerders Mariëtte van Strien (06 30 40 17 69) en Julia Neumann (06 53 68 28 10), leden van club Zuid Limburg, geven graag meer informatie.

Lydia Bongenaar • foto's privé – illustratie Vecteezy.com (Yuliya Pauliukevich)

Soroptimisten zijn werkende vrouwen en Soroptimist blijf je voor je leven. De Unie en de clubs doen hun best om te verjongen en het ledental te consolideren. Zomaar wat uitgangspunten die elkaar soms bijten. Hoe denken oudere Soroptimisten die al tientallen jaren lid zijn daarover? Om die vraag te beantwoorden ga ik op bezoek bij Soroptimisten die daar hun eigen weg in zoeken.

Ik begin bij club Zeist e.o. Deze club met 35 leden streeft naar verjonging, nieuwe leden zijn bij voorkeur jonger dan 50 jaar, de laatste twee jaar zijn 6 nieuwe leden toegetreden. Elke maand komen ze bijeen in iemands huiskamer en dat huiselijke element heeft een grens bij ongeveer 35 leden.

Wie gaat er plaats maken? Marion Meijs (65) en Pauline Evers (67) zijn al jaren lid. Ze keken naar de leeftijdsopbouw van de club met zeker 11 mensen die boven de 65 zijn, en zonden een enquête naar alle leden.

Het overgrote deel van de club vindt de mix van jonge en oudere leden waardevol. Maar Marion en Pauline werken allebei niet meer en willen de aanwas van nieuwe leden niet in de

Marion (l.) en Pauline

Marion Meijs

Marion Meijs werd in 2012 lid van Club Zeist e.o. en werkte als strategie consultant o.a. in haar eigen onderneming PepperWorks. Zij is jarenlang trekker geweest van OTW. Ze is een aanpakker en houdt het meest van pionieren. Ze kijkt dan ook met plezier terug op het organiseren van de eerste Carla Atzema Soroptimistprijs en is daarna nog twee keer avondvoorzitter geweest van de prijsuitreiking. Zij is enkele jaren geleden gestopt met betaald werken en is naast Soroptimist op meerdere gebieden maatschappelijk actief.

Pauline Evers

Pauline Evers is belangenbehartiger geweest bij diverse patiëntenorganisaties. Zij is vanaf 2002 Soroptimist en heeft door de jaren heen veel bestuurswerk gedaan. Ze weet nog goed dat de toenmalige 80+ leden alles bij het oude wilden laten en nam zich toen voor om zelf dit soort dingen tijdig los te laten. Ze kijkt graag terug op alle grote acties en projecten waar ze bij betrokken was. Ze kreeg veel voldoening van zoveel mogelijk geld ophalen met o.a. kledingbeurs of concerten.

Margreet Palies

Margreet werd in 1993 lid van Club Eindhoven. Zij was tot haar 75ste docent Nederlands en leerlingenbegeleider. De Soroptimistclub was in de begintijd erg betrokken bij elkaar omdat er nog oprichters uit 1952 lid waren. Haar eerste indruk was er een van erg veel regels en erg veel oude leden. Toch werd zij snel gegrepen door de onderlinge vriendschap en zorgzaamheid en door de gezellige nazit van de vergaderingen. Na een oproep bij een Landdag (voorloper Inspirada) werd Margreet landelijk actief om het archief te digitaliseren. Deze werkgroep is een vriendinnenclub voor haar geworden. Ze is ook bestuurslid geweest van het Marie Muntendamfonds. Samen muziek maken is haar lust en haar leven. Ze gaat ook meedoen met het Soroptimisten-orkest dat net weer opgericht is.

weg zitten. Een groepje van elf 65+Soroptimisten komt nu elke maand bij elkaar voor een ochtend met lezing en lunch. Het is een mooie manier om geleidelijk weg te gaan zonder de waardevolle vriendschappen te verliezen.

Bij Club Zwolle loopt het net weer anders. Daarvoor interview ik Edith Alleman (81) die 50 jaar geleden Soroptimist werd. Toen ze als 31-jarige bij de club kwam luisterde ze graag naar de oudere leden die allemaal een indrukwekkend (arbeids-) verleden hadden en veel levenswijsheid deelden. Nu vervult zij deze rol samen met de andere ouderen die in Zwolle door de club gekoesterd worden.

Edith is daarnaast al 10 jaar lid van de Sensoriënten. Deze kring van oudere Soroptimisten uit Noordoost-Nederland komt ook maandelijks bij elkaar. Edith voelt zich thuis bij deze groep leeftijdsgenoten die is ontstaan na het uiteenvallen van club Ommen. Edith wil niet kiezen, gaat graag naar de Inspirada's, voelt zich betrokken bij de acties van club Zwolle en geniet daarnaast van de gesprekken met leeftijdsgenoten.

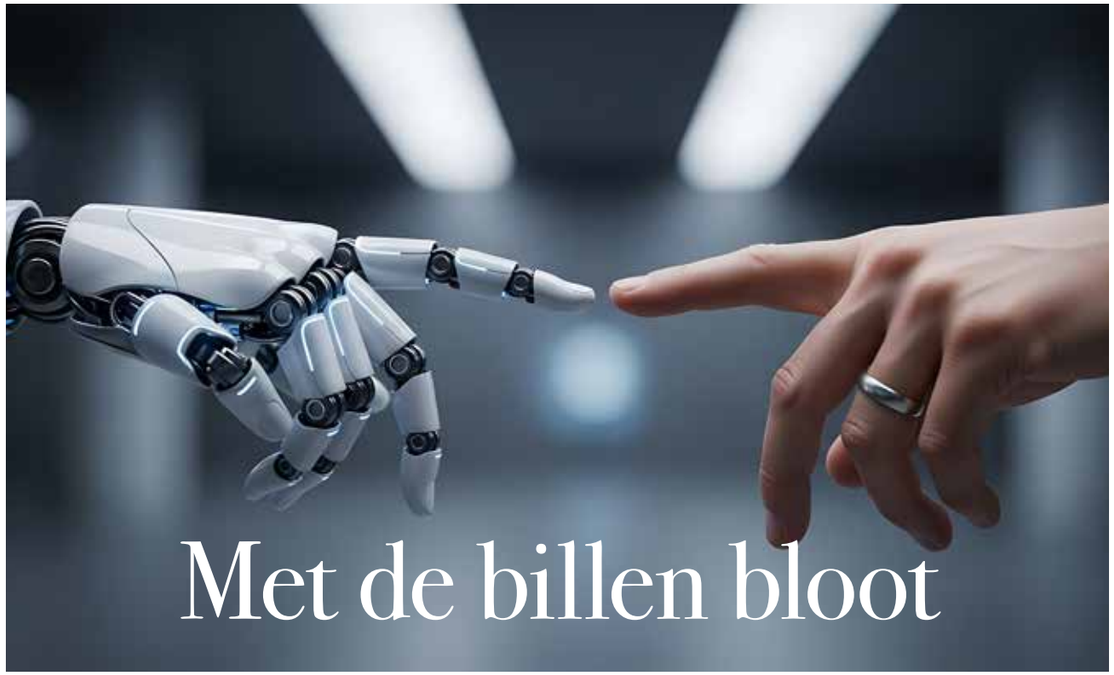
Margreet Palies (84) gaat per 1 januari afscheid nemen van haar club Eindhoven waar ze 33 jaar lid was. Ook zij is tot nu toe betrokken en actief bij haar club. Daarnaast is ze een van de medeoprichters van Sensorkring Zuid in 2014. Zij deed inspiratie op bij de Sensorkring Utrechtse Heuvelrug waar ze jarenlang samen met een ander lid elke maand naar toe reed om vriendinnen te ontmoeten. Sensorkring-Zuid heeft leden uit de clubs van Oost-Brabant en Limburg en werkt met bestuursleden en statuten, iets wat Margreet helemaal niet nodig vindt. De leden daar zijn allemaal Soroptimist (geweest) of nog steeds Vriend van de Unie. De reden dat Margreet nu afscheid neemt van Club Eindhoven is tweeledig: Als altvioliste is ze lid van meerdere orkesten en ensembles. De club-avonden moesten steeds vaker afgezegd worden voor repetities en uitvoeringen. En omdat ze steeds minder vaak kwam, kreeg ze steeds minder contact met de jonge nieuwe leden.

Er zijn ongetwijfeld meer initiatieven van Soroptimisten op leeftijd die samen een nieuwe richting inslaan. Ze zijn misschien een beetje klaar met kaartjes verkopen maar allemaal vinden ze de vriendschappen te waardevol om los te laten. ■

Edith Alleman

Edith werd in 1977 bij club Assen geïnaugureerd samen met 10 andere jonge vrouwen. Zij studeerde Theologie en Psychologie en heeft gewerkt als geestelijk verzorger in een ziekenhuis. Ze is al 47 jaar actief bij Club Zwolle in diverse bestuursfuncties en was betrokken bij veel projecten. Het valt haar op dat regelwerk bij de club vroeger vaker samen werd gedaan, leden kwamen bij elkaar om iets te maken zodat er meer gezelligheid en vriendschappen ontstonden.
Landelijk is Edith actief geweest bij de Extensioncommissie. Tot haar grote teleurstelling is er in haar periode geen enkele nieuwe club bijgekomen. Zij kijkt met plezier terug op haar deelname als violist aan het landelijk orkest waar ze veel gelijkgestemden heeft ontmoet. Dit landelijk orkest werd opgericht voor de afsluiting van het project UAF en gaf vier concerten in het hele land.

Met de billen bloot

Agnes Verhulst • beeld: vecteezy.com

Als ik op het podium stond voor medewerkers van de zorgorganisatie waar ik HR-directeur was, had ik best een goed verhaal, al zeg ik het zelf. Vol overtuiging sprak ik over vakmanschap: je bent zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van je vak. Natuurlijk faciliteerden we dat als werkgever, en leidinggevenden moesten enthousiasmeren en soms een liefdevol duwtje geven. Maar je vak, dat is van jou. 'Alle beroepen veranderen, of je nu caissière bij AH bent of juwelier. Zorg dat je marktwaarde op peil blijft.'

Ik haalde, zo onopgemerkt mogelijk, mijn neus op voor medewerkers die zeiden dat ze twintig jaar geleden hun opleiding al hadden gedaan en het verder wel best vonden. Ik was lekker bezig!

Totdat ik mijzelf in de spiegel aankeek.

Ik had zelf de boel niet op orde.

Met apparaten heb ik een haat-haatverhouding. Oké, een groot-verlangen-haatverhouding. Het gaat altijd mis. Ik zie de knoppen niet, apparaten hebben een bloedhekel aan mij. En de emoties die dat oproept! Ik zweet meer als ik weer eens vastloop dan in de sportschool. Ik kan vier Zoom-meetings hebben zonder problemen, en dan, bij die ene belangrijke waar ik ook nog moet voorzitten, kom ik er niet in. Zomaar, ineens. Ik heb *niets* gedaan! En ik zweer het je: ik kan drie keer op een knop drukken en er gebeurt niets, terwijl wie er ook langskomt *exact* hetzelfde doet en huplakee, groot succes. Zo schaamtevol. Zo slecht voor mijn zelfvertrouwen.

Ik dacht altijd dat het aan mij lag. Inmiddels weet ik dat heel veel vrouwen dat denken. Waar een ander zegt 'dat ding doet het niet', zeggen wij 'ik kan het niet'. Dat gaat zelden over kunnen. Het gaat over zelfvertrouwen, en over wat we van jongs af aan hebben meegekregen over vrouwen en techniek.

Ik keek mijzelf aan en dacht: jij bent zelf niet klaar voor de toekomst.

Dus ging ik mijzelf observeren. Ik was heel slim in het niet slim zijn. Ik had een geweldige digivaardige assistente, managers en zo'n 140 medewerkers die het allemaal beter konden dan ik en die mij stuk voor stuk hielpen. De korte termijn had ik wel onder de knie. Maar daarna? Hoog in de boom zitten betekende dat ik zelf veel minder leerde dan de mensen die ik aanstuurde.

Toen ik een sabbatical had, wist ik het zeker: ik ging dit leren. De wereld wordt alleen maar digitaler, ik moest aan de bak! Na wat uitstelgedrag en onderzoek (er zijn ontzettend veel gratis trainingen, van leren coderen tot sneltoetsen op je laptop en webinars op YouTube) besloot ik mij op coderen te richten. Mijn angst overwinnen en de taal leren. Ik kon altijd prima met ICT'ers praten over ingewikkelde trajecten, maar snapte ik het echt? Liet ik me niet heel gemakkelijk afpoeieren? Dat zou ik niet meer laten gebeuren!

Na de tweede sessie was ik de draad al kwijt. Zoon nummer twee bracht redding: 'Waarom zou je nu nog leren coderen, terwijl je met AI heel gemakkelijk van alles kunt bouwen?' Wat een geluk! En laat mij maar in de structuur van een opleiding een docent volgen; dat vraagt minder zelfdiscipline, die ik nogal ontbeer. Dus terug de schoolbanken in: een (prijzige) opleiding met elke week een lesdag. Gelukkig ging een oud-collega ook, en zij had beloofd mij er doorheen te trekken.

En wat gebeurde er? Ik raakte gegrepen. Niet dat de stress verdween, o nee. Ik heb gehuild, gevloekt en honderd keer opnieuw moeten beginnen. De marketing van de AI-bedrijven is geweldig: online zie je talloze video's waarin snel pratende jongelui toepassingen voordoen alsof het een makkie is. Een goede vraag stellen aan een chatbot is inderdaad niet zo moeilijk. Maar echt werken met AI vraagt meer. Apps bouwen, website maken, systemen aan elkaar koppelen en door AI taken automatisch laten uitvoeren zonder dat daar een mens aan te pas komt. En je gelooft het niet, maar ik kan dat. Ik werd niet alleen ongelofelijk enthousiast over de mogelijkheden, maar ook omdat ik mijzelf heb overwonnen. Dat betekent niet dat ik nu huppelend door het leven ga. Er komen elke dag nieuwe toepassingen bij, en steeds weer moet ik mezelf een zetje geven.

Nu geef ik trainingen in het werken met AI en help ik organisaties ontdekken wat ze ermee kunnen. Als niet-techneut begrijp ik volgens mij beter hoe leren voor de meeste mensen voelt.

Dit voorjaar vulden 276 Soroptimisten uit Nederland en Suriname onze AI-enquête in. Wat mij opviel: we zijn kritisch, en terecht. 86% zegt de risico's van AI te begrijpen. 73% vindt dat AI genderongelijkheid kan versterken als we niet opletten. En maar liefst 89% vindt dat vrouwen en meisjes een stem moeten hebben in de ontwikkeling van AI. Tegelijk gebruikt nog geen 40% AI in het dagelijks leven, terwijl 71% er graag meer over wil leren.

Dat wantrouwen begrijp ik heel goed. Ik ben zelf ook zeer kritisch: op de impact van AI op de democratie, het milieu, onze hersens, de wereld. Maar juist omdat ik kritisch ben, wil ik het begrijpen. Je kunt niet goed meepraten over iets wat je niet kent. En als wij niet meepraten, doen anderen het voor ons.

Hoe zit dat bij jou? Heb jij hier iets in te overwinnen?

Soroptimisten met belangstelling voor AI hebben zich verenigd in de werkgroep Advocacy, en op Europees niveau is er een AI-taskforce. We willen dat vrouwen AI niet alleen gebruiken, maar ook meepraten over hoe het wordt ontwikkeld en ingezet. Ga iets oefenen, woon een AI Meet-Up bij, volg een tutorial, word ambassadeur (meld je aan bij ai@soroptimisteurope.org, zie QR-code 10) of nodig een werkgroeplid uit voor een clubvergadering (advocacycoordinator@soroptimist.nl, QR-code 11).

Ik ga niet zeggen 'als ik het kan, kun jij het ook'. Maar dat is natuurlijk wel zo. ■

'Hoor ik er (nog) wel bij?'

Deze vraag speelt best wel eens door mijn hoofd. Hier volmondig 'ja' op antwoorden vind ik best lastig. En dan heb ik het over Soroptimist zijn. Lid sinds 1989 en dan tóch nog gedurig bezig zijn met deze vraag. Wat is belangrijk voor mij als het gaat om Soroptimist zijn?

En vind ik daarin voldoende aansluiting? De Brits-Koreaanse psychiater Liang schrijft in haar boek *A sense of belonging*: 'Erbij horen is een gevoel dat we wortels hebben en een doel. Dat we een gewaardeerd lid zijn van een familie, groep of samenleving. Dat we in essentie een bijdrage leveren.' Geworteld voel ik mij in onze doelstelling om de positie van vrouwen en meiden te verbeteren.

Vind ik daarin voldoende aansluiting? Dat gevoel heb ik niet altijd. Het meest voel ik die aansluiting in de landelijke SignalGroepen en in Het Vrouwen in Delft platform. Dáár wordt een wezenlijke bijdrage aan de samenleving geleverd. Liang raadt aan je geregeld opnieuw af te vragen wat belangrijk voor je is en of je nog genoeg verwantschap voelt met de mensen om je heen.

We veranderen namelijk, stelt ze in haar boek, en voelen ons soms weer bij andere mensen thuis. Dus 'ja' op deze vraag is nooit vanzelfsprekend…

Wouke Lam

Wouke aan het woord...

Soroptimist Magazine

Soroptimist Magazine is een uitgave van de Unie van Soroptimistclubs in het Koninkrijk der Nederlanden en in Suriname. Het magazine verschijnt drie keer per jaar.

DEADLINE COPY VOORJAARSNUMMER
28 januari 2027

REDACTIE-ADRES
redactie@soroptimist.nl

REDACTIE
Marga Akkerman (hoofdredacteur), Lydia Bongenaar, Marilse Eerkens, Latifa van Faassen-Zinad, Ineke van Hofwegen, Saar van Veelen

VORMGEVING
Vincent Smits

ADVERTENTIES
Mogelijkheden en tarieven op aanvraag via redactie@soroptimist.nl

PRODUCTIE
De Toekomst, Hilversum

Wil je lid worden of meer informatie? Kijk op www.soroptimist.nl

Volg ons op linkedIn, Instagram en Facebook.

Het bureausecretariaat Unie van Soroptimistclubs is bereikbaar via: info@soroptimist.nl

www.soroptimist.nl
www.soroptimisteurope.org
www.soroptimistinternational.org

ISSN: 1878-8742

Bestel de Orange Hero pin en maak je support zichtbaar!

Orange Hero: beweging vóór mannen, dóór mannen

1 Wat is Orange Hero?

Orange Hero is een (Twents) burgerinitiatief dat zich richt op preventie van geweld tegen vrouwen. Waar vaak de meeste aandacht uitgaat naar de gevolgen, focust deze beweging zich op de bron: de rol en het gedrag van de man voordat het misgaat. Orange Hero werd in augustus 2025 door Iete opgericht, Margot sloot zich in mei 2026 aan. Het is geen tijdelijke campagne maar een doorgaande beweging, zonder winstoogmerk.

2 Waarom nu?

De cijfers zijn schokkend en de noodzaak van preventie is hoog.

- Femicide: elke acht dagen wordt in Nederland een vrouw vermoord, vaak door een (ex-) partner.
- Onzichtbaarheid: naar schatting 60-70% van het geweld tegen vrouwen wordt nooit gemeld bij de politie.

3 Van 'vrouwen-probleem' naar 'mannen-oplossing'

Geweld tegen vrouwen wordt vaak gelabeld als een vrouwenprobleem, terwijl de oplossing grotendeels bij mannen ligt. Daarom start Orange Hero bij de bron: mannen. Onze aanpak is positief en verbindend. Mannen worden niet beschouwd als dader. Zij spelen juist een belangrijke rol, want mannen en vrouwen hebben bij de aanpak van femicide elkaar nodig: *Samen sterk!*

4 De Orange Hero-pin: de Missing Link

Het initiatief voor Orange Hero ontstond in augustus 2025 naar aanleiding van de groeiende maatschappelijke discussies over femicide. Het symbool van de beweging is een pin. De pin is de Missing Link. Dat is onderscheidend, want hij maakt het motto van Orange Hero op de pin zichtbaar: *'Stop violence against women'!*

▲ *Margot Vermeulen (l.) en Iete Schroten dragen de pin (die ook als hanger gedragen kan worden)*

De pin heeft een aantal krachtige functies:

- Een statement van de drager: ik keur geweld tegen vrouwen af en kijk niet weg.
- Een gespreks-starter: ik ga de dialoog aan. Ook in de bestuurskamer, op de werkvloer of in de kroeg.
- Moed. In omgevingen waar traditionele normen dominant zijn, vraagt het dragen van deze pin om moed. Daarom heten de dragers Orange Heroes.
- Ambassadeurschap. Een zichtbaar support voor de Orange Hero-beweging.
- Het nodigt uit tot actieve preventie: Word ook een Orange Hero!

5 Pins bestellen

Een pin kost € 14,95, inclusief verzendkosten. Stuur een mail naar margot.soroptimist@gmail.com (QR-code 12) met daarin het aantal pins, plus je naam verzendadres en digitale nummer voor het tikkie. Je ontvangt een betaalverzoek. Na ontvangst van het bedrag krijg je de pin(s) binnen 10 dagen opgestuurd. Het bedrag dat (na aftrek van de door ons gemaakte kosten) overblijft, doneert Orange Hero aan Blijfgroep Oranje Huis.

Zeg het voort! 😊

i Contact

Iete Schrooten, oprichter Orange Hero,
socioloog n.p., gedragskundige
info@orangehero.eu
www.linkedin.com/in/ieteschrooten

Margot Vermeulen-Heijnen,
voorzitter Soroptimist International Club Almelo
margot.soroptimist@gmail.com
www.linkedin.com/in/margot-vermeulen

Zij was de allereerste president van een Soroptimistclub: Violet Richardson

Ineke van Hofwegen • foto's The Soroptimist Archives, Helena Gamble Collection en Wikipedia

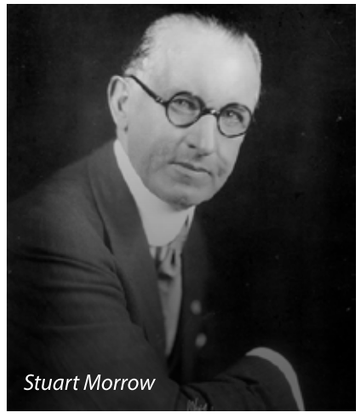
In 2027 bestaat Soroptimistclub 's Gravenhage 100 jaar, de eerste van onze ruim 100 clubs in Nederland. Wat weten we van de allereerste president van onze wereldwijde organisatie: Violet Richardson?

Over Esther Welmoet Wijnandts Francken - Dyserinck, die het Soroptimisme in Nederland introduceerde, zijn al meerdere artikelen verschenen. Ik ben nu gedoken in de geschiedenis van de eerste president wereldwijd en stuitte daar op een verhaal dat ik nog niet kende en graag wil delen. Violet is geboren op 27 augustus 1888 in New Jersey als derde kind, tweede dochter van haar ouders, die in 1885 vanuit Groot Brittannië naar America waren verhuisd. In 1907 verhuist het gezin naar San Francisco Bay Area. Als tiener droomt zij ervan kunstenaar te worden en na de highschool schrijft ze zich als 19-jarige als kunststudent in bij de Universiteit van Californië. Al snel realiseert ze zich dat haar echte passie ligt bij gezondheid en lichamelijke opvoeding. Aan het Berkeley Women's gymnasium behaalt ze haar diploma Lichamelijke Opvoeding.

Tijdens haar studie richt ze een vrouwenwandelclub op. Ze gaan elke zondag op stap in de Berkeley Hills. Violet draagt bij die wandeling een geweer rond haar schouder om de wandelaars te beschermen tegen de ratelslangen.

Na het behalen van haar master gaat ze lesgeven aan de universiteit en daar zet ze zich in voor gelijke beloning met haar mannelijke collega's. Als directeur Lichamelijke Opvoeding voor het gehele Berkeley School District wordt ze in 1921 benaderd door de heer Stuart Morrow om zich aan te sluiten bij een nieuw te vormen vrouwenorganisatie. Hij verzekert haar dat deze organisatie zou uitgroeien tot een wereldwijde organisatie voor vrouwen.

Stuart Morrow, die naam hoor ik voor het eerst! Wie was deze heer en wat heeft hij te maken met de oprichting van een vrouwenorganisatie? Reden om wat verder te graven! Stuart Morrow is geboren in Ierland. Na zijn studie aan het Trinity College in Dublin emigreert hij in 1885 naar Californië. In 1908 wordt hij als kantonrechter lid van de net opgerichte Rotary Club in San Francisco. Na 2 jaar keert hij terug naar Ierland en richt daar in 1911 de eerste Rotary club buiten Amerika op, waarna hij zich hard maakt voor clubs in verschillende Schotse en Engelse steden.

Stuart Morrow

In 1914 gaat hij terug naar Amerika en wordt daar een rondreizende organisator voor de oprichting van Rotary clubs. Dit wordt ook zijn bron van inkomsten; hij wordt hiervoor betaald. Door zijn toedoen wordt de Rotary een internationale organisatie. Intussen is in 1911 de eerste Optimist Club opgericht, een mannenclub met als missie 'het beste uit kinderen naar boven brengen'. De eerste club werd zo succesvol dat dat besloten werd eenzelfde club in meerdere steden op te richten. Ook die taak werd bij Stuart Morrow neergelegd.

In 1921 bezocht hij hiervoor de Parker-Goddard Secretarial School in Oakland met de verwachting dat de school geleid werd door mannen. Tot zijn verbazing ontdekte hij dat de dames Mabel Parker en Adelaide Goddard aan het hoofd van de school stonden. Toen hij op het punt stond weer te vertrekken, merkte Adelaide op: "Wanneer mannen vrouwen toelaten als leden van hun serviceclubs, zou ik geïnteresseerde zijn". Dat was natuurlijk een brug te ver, maar het bracht Stuart wel op een idee. Hij zette zich in om 80 vooraanstaande vrouwen bijeen te brengen om het idee te ontwikkelen een serviceclub voor vrouwen op te richten.

En het ging snel. Met behulp van Kamers van Koophandel, Rotaryclubs, schooldirecteuren verzamelde hij namen van professionele vrouwen als potentiële leden en op 1 juli 1921 werden de statuten van oprichting van de Soroptimistclub ingediend. Hij benoemde zichzelf als oprichter en algemeen directeur van de onderneming, die tot doel had

Soroptimistclubs in de hele Verenigde Staten op te richten. Vanaf dat moment kwamen de oprichtsters van de club in Oakland wekelijks bij elkaar. Onder hen was Violet Richardson Zij was gastspreekster op 25 juli en werd op 4 augustus toegevoegd als betaald lid. Na een stemming werd zij gekozen als oprichtingspresidente en op 3 oktober 1921 werd het charter gepresenteerd.

Zoals Violet zelf aangeeft voelde zich zeer vereerd om de rol van voorzitter te vervullen en was het de start van een lange en prachtige relatie met het Soroptimisme.

Op de site https://sigbi.org/canterbury/the-origins-of-soroptimism/ vond ik de volgende woorden: Een man heeft de beweging in gang gezet, maar de vrouwelijke leden zagen onmiddellijk het potentieel en hebben het omgevormd tot een organisatie die internationale status en enorm respect geniet wereldwijd.

Bronvermelding:
- *si-founderregion.org/violet-richardson*
- *rghf.org/stuart-morrow/*
- *https://sigbi.org/canterbury/the-origins-of-soroptimism/*

Verder kijken...

1
pag 6-8

pagina van Judymeyer op kunstinzicht.nl
www.kunstinzicht.nl/portfolio/werk/judy-hooymeyer/index.html

2
pag 6-8

bestel het boek 'De Naamceremonie'
www.bruna.nl/boeken/de-naam-ceremonie-9789465610191

3
pag 9

Felisa Tibbitts Human Rights Here - blog
www.humanrightshere.com

4
pag 13-15

bestel het boek 'Proeven rondom Leiden'
proevenrondomleiden@gmail.com

5
pag 16-18

bestel het boek 'La vie en rose'
www.dewereldvansnor.nl/winkel/la-vie-en-rose/

6
pag 19

website Lieke Marsman
www.liekemarsman.nl

7
pag 19

Lieke Marsman Link naar podcast
open.spotify.com/episode/6nL-v7v0Vhl9Tt2ap3wgct4

8
pag 20-21

bestel het spel 'Niamondo'
amigoscolombianos.nl/speel-niamondo-een-cooperatief-spel-voor-een-betere-wereld

9
pag 24-25

Vrouwenfonds
vrouwenfonds@soroptimist.nl

10
pag 29-30

AI: word een ambassadeur
ai@soroptimisteurope.org

11
pag 29-30

AI: nodig een werkgroeplid uit voor op een clubvergadering
advocacycoordinator@soroptimist.nl

12
pag 32-33

bestel de 'Orange Hero' pin
margot.soroptimist@gmail.com

Iets voor jou?

Wil je stukken schrijven voor het Soroptimist Magazine en meedenken in het redactie overleg?
Meld je aan via redactie@soroptimist.nl